

Cuprins

Cuvânt înainte	XIII
Procedura trimiterii preliminare.....	XVII
Întâlnirea judecătorilor. Câteva aspecte cu privire la evoluțiile cele mai recente privind procedura trimiterii preliminare.....	XXV
Abrevieri	XLI
Problematică generală. IADUER și judecătorul național.....	XLVII
Capitolul I. Principiile procedurii trimiterii preliminare.....	1
§1. Preliminarii	1
§2. Câteva definiții din doctrină.....	2
§3. Scopul trimiterilor preliminare.....	5
§4. Normele juridice europene aplicabile	7
4.1. Introducere.....	7
4.2. Principii ale fostului art. 35 UE și exemple din practica instanțelor din România	8
4.3. Abrogarea art. 68 CE subsecvent intrării în vigoare a Tratatului de la Lisabona	13
§5. Interpretare și aplicare.....	15
§6. Caracterul necontencios al procedurii.....	19
§7. Domeniul de aplicare (<i>ratione materiae</i> și <i>ratione temporis</i>) a procedurii trimiterii preliminare	21
7.1. <i>Ratione materiae</i>	21
7.2. <i>Ratione temporis</i>	23
§8. Caracterul obligatoriu al trimiterii și teoria „actul clar”.....	25
8.1. Reguli generale	25
8.2. Solicitarea de lămuriri din partea instanței de trimitere	28
8.3. O (nouă) întrebare preliminară identică unei întrebări anterioare la care Curtea a răspuns deja. Informarea instanței de trimitere.....	30
§9. Soluția Curții de Justiție: hotărâre sau ordonanță.....	32
§10. Caracterul obligatoriu al hotărârilor Curții	33
§11. Inițierea trimiterii preliminare.....	36
§12. Instanțele judecătorești din România și art. 267 TFUE.....	37

12.1. Reguli generale – o noțiune „care ține doar de dreptul Uniunii”	37
12.2. Un organism administrativ-jurisdicțional și art. 267 TFUE: Consiliul Național pentru Soluționarea Contestațiilor	39
12.3. Curtea Constituțională a României și procedura trimiterii preliminare.....	42
§13. Rolul părților în procedura trimiterii preliminare	46
§14. Acțiunea (principală) trebuie să fie reală, iar nu fictivă.....	51
§15. Actul național de procedură prin care se dispune sesizarea Curții de Justiție cu o trimitere preliminară. Pornind de la trimiterea în cauza <i>Nisipeanu</i> (C-263/10).....	52
§16. Indicarea temeiului juridic în cererea pentru pronunțarea unei decizii preliminare. Câteva exemple din practica Curții de Justiție.....	58
§17. Motivul sesizării Curții de Justiție și explicațiile instanței de trimitere. Câteva exemple din practica recentă a Curții de Justiție.....	59
§18. Câteva exemple din practica Curții de Justiție privind reformularea întrebărilor preliminare	62
§19. Încheiere.....	65
Capitolul II. Refuzul instanței naționale de a încuviința o cerere de trimitere preliminară	66
§1. Context.....	66
§2. Exemple din jurisprudența timpurie a instanțelor judecătorești interne.....	68
2.1. Înalta Curte de Casație și Justiție – dosarul „Petro”	68
2.2. Înalta Curte de Casație și Justiție. Principii ale dreptului unional și aplicarea în timp a legii.....	87
2.3. Un recurs împotriva respingerii unei cereri de sesizare a Curții de Justiție în materia taxei auto	92
§3. Refuzul de efectuare a unei trimiteri preliminare de către o instanță națională vizată la art. 267 paragraful al doilea TFUE.....	94
3.1. Ipoteze din practica instanțelor judecătorești române.....	94
3.2. Respingerea cererii de efectuare a unei trimiteri preliminare în procedura specială a încuviințării executării unui mandat european de arestare.....	95
3.3. Respingerea cererii de sesizare a Curții de Justiție în temeiul teoriei <i>acte clair</i>	103
3.4. Dezlegarea pricinii se deduce din jurisprudența Curții de Justiție sau se impune cu evidentă. Exemple din practica instanțelor românești în materia clauzelor abuzive	110

3.5. Repartizarea competențelor prin art. 267 TFUE și absența pertinentei și utilității trimiterii preliminare pentru soluționarea acțiunii.....	117
3.6. Repartizarea competențelor între instanțe și formularea deficitară a întrebărilor propuse.....	140
3.7. Termenul de transpunere a unei directive și inutilitatea trimiterii preliminare.....	142
3.8. Respingerea cererii de sesizare a Curții privind validitatea unui act al Uniunii.....	143
3.9. Domeniul de aplicare a Cartei drepturilor fundamentale a UE...	144
3.10. Teoria actului clarificat și jurisprudența instanțelor române în materia publicității pentru jocuri de noroc oferite prin internet.....	145
§4. Refuzul de efectuare a unei trimiteri preliminare de către o instanță națională în temeiul art. 267 paragraful al treilea TFUE.....	148
4.1. Preliminarii.....	148
4.2. Domeniul de aplicare a Cartei drepturilor fundamentale a UE...	149
4.3. Exemple de respingeri întemeiate pe lipsa utilității unui răspuns al Curții de Justiție.....	160
4.4. Exemple de hotărâri privind aplicarea teoriei „actului clar” și „actului clarificat”.....	183
4.5. Jurisprudență internă în domeniul recalculării pensiei.....	202
4.6. Formalism în respingerea cererii de sesizare a Curții de Justiție (în contextul lipsei traducerii și publicării unei directive în limba română) sau despre efectele unei directive în ordinea juridică internă.....	210
§5. Cereri privind sesizarea Curții de Justiție în domeniul concurenței și ajutoarelor de stat.....	217
§6. Respingeri de efectuare a unei trimiteri preliminare în privința Convenției europene pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.....	227
§7. Respingerea cererii de trimitere preliminară având ca obiect interpretarea unui act de drept internațional public.....	235
§8. Stadiul procesual al cauzei și respingerea cererii de efectuare a unei trimiteri preliminare.....	242
§9. Câteva exemple de formalism în motivarea unor respingeri ale cererilor de sesizare a Curții de Justiție privind dreptul la un proces echitabil.....	246

Capitolul III. Trimiterea preliminară în cauza <i>Jipa</i> și jurisprudența instanțelor judecătorești din România privind libera circulație a persoanelor	258
§1. Preliminarii	258
§2. Dreptul național și unional aplicabil	259
§3. Cererea de pronunțare a unei decizii preliminare în cauza <i>Jipa</i>	263
§4. Hotărârea din 10 iulie 2008 a Curții de Justiție în cauza <i>Jipa</i> (C-33/07)	269
§5. Aplicarea de Tribunalul Dâmbovița a interpretării Curții de Justiție.....	272
§6. Repere din practica judecătorească românească	273
6.1. O decizie concomitentă trimiterii preliminare în cauza <i>Jipa</i>	273
6.2. Interpretarea excepțiilor de la art. 27 din directivă. Constanțe ale practicii judecătorești naționale	286
6.3. Motivări atipice?	299
6.4. Hotărâri în sensul admiterii restrângerii exercitării dreptului la liberă circulație	306
6.5. Referiri la hotărârea <i>Jipa</i> în jurisprudența instanțelor române....	316
§7. Concretizarea principiilor de drept al UE și referiri la jurisprudența Curții de Justiție în jurisprudența instanțelor române	325
7.1. Reguli generale privind raportul între ordinea juridică națională și cea unională	325
7.2. Referirea la soluții de principiu din jurisprudența Curții de Justiție	331
7.3. Prioritatea dreptului UE și conflictul între ordinea juridică a UE și ordinea juridică națională.....	334
7.4. Verificarea aplicării corecte a principiului proporționalității.....	344
7.5. Referiri la regulile interpretării conforme	349
7.6. Chestiunea efectului direct al art. 27 din Directiva 2004/38.....	355
7.7. Alte referiri relevante	356
§8. Concluzii	357
Capitolul IV. Trimiterile preliminare în cauzele <i>Tatu</i>, respectiv <i>Nisipeanu</i> și jurisprudența instanțelor judecătorești din România în materia taxelor auto	366
§1. Preliminarii	366
§2. Cauza <i>Tatu</i> (C-402/09).....	368
2.1. Instanța de trimitere	368
2.2. Concluziile avocatului general.....	370
2.3. Hotărârea Curții și importanța ei.....	378
2.4. Comentarii	386

§3. Cauza <i>Nisipeanu</i> (C-263/10).....	387
§4. Repere din jurisprudența instanțelor interne privind taxa specială de primă înmatriculare și taxa de poluare.....	392
§5. Înalta Curte de Casație și Justiție. Recurs în interesul legii	414
§6. Curtea Europeană a Drepturilor Omului. Decizia de inadmisibilitate din cauzele reunite <i>Coriolan Gabriel Iovițoni și alții împotriva României</i>	419
§7. Concluzii.....	423
Capitolul V. Suspendarea judecării acțiunii de către instanța națională în situația efectuării unei trimiteri preliminare	427
§1. Introducere	427
§2. Suspendarea procedurii în situația efectuării unei trimiteri preliminare potrivit reglementării noului Cod de procedură civilă.....	428
2.1. Reglementările noului Cod de procedură civilă.....	428
2.2. Jurisprudența română până la data intrării în vigoare a NCPC – suspendarea judecării acțiunii.....	429
2.3. Câteva aspecte de drept comparat	432
2.4. Avantaje și dezavantaje.....	434
§3. Suspendarea judecării acțiunii de către instanța națională în situația trimiterii întrebării preliminare de către o altă instanță.....	435
3.1. Preliminarii	435
3.2. Cauza <i>Agrana România</i>	436
3.3. O evaluare a cauzei <i>Agrana România</i> din perspectiva dreptului românesc.....	439
3.4. O evaluare a cauzei <i>Agrana România</i> din perspectiva dreptului UE.....	444
3.5. Alte exemple – suspendarea judecării în așteptarea hotărârilor Curții în cauze privind taxa auto	446
3.6. Interpretarea unor dispoziții din Directiva privind taxa pe valoarea adăugată.....	453
3.7. Suspendări în așteptarea hotărârii Curții de Justiție în cauza <i>Volksbank</i> (C-571/11).....	455
§4. Concluzii.....	458
Capitolul VI. Menținerea, modificarea și retragerea trimiterii preliminare de către instanța națională.....	459
§1. Preliminarii	459
§2. Admisibilitatea retragerii trimiterii preliminare.....	460
§3. Cauza <i>Kita</i> (C-264/10).....	464
3.1. Procedura în fața instanței naționale	464

3.2. Motivele care au determinat instanța națională să formuleze trimiterea preliminară	466
3.3. Procedura națională în situația retragerii trimiterii preliminare ..	467
3.4. Termenul în care se face retragerea trimiterii preliminare	469
3.5. Procedura la Curtea de Justiție în situația retragerii trimiterii preliminare	470
§4. Cauzele <i>Volksbank</i>	470
4.1. Cauza <i>SC Volksbank România</i> (C-47/11)	470
4.2. Cauza <i>Volksbank</i> (C-571/11)	473
§5. Efectele retragerii trimiterii preliminare	477
§6. Competența instanței de trimitere în privința acțiunii principale și absența necesității de a răspunde la trimiterea preliminară	477
6.1. <i>Cartesio</i> – păstrarea competenței instanței de trimitere	478
6.2. Desesizarea instanței de trimitere	480
§7. Legislație și jurisprudență din România privind atacarea încheierii de admitere sau de respingere a sesizării a Curții de Justiție	482
7.1. Legea nr. 340/2009 și atacarea încheierii de sesizare a Curții de Justiție	482
7.2. Inadmisibilitatea unui recurs împotriva încheierii de respingere a cererii de efectuare a trimiterii preliminare	483
§8. Modificarea trimiterii preliminare	486
§9. Concluzii	487
Capitolul VII. Procedurile accelerate	489
§1. Preliminarii. Contextul celor două proceduri accelerate	489
§2. Sediul materiei procedurilor accelerate	492
§3. Câteva trăsături ale celor două proceduri	497
§4. Criterii din jurisprudența Curții de Justiție privind judecarea trimiterii preliminare potrivit procedurii accelerate	500
4.1. Cauze în care a fost admisă judecarea prin procedura accelerată	500
4.2. Cauze în care a fost respinsă cererea de judecare prin procedura accelerată	507
§5. Criterii din jurisprudența Curții de Justiție privind judecarea trimiterii prin procedura (preliminară) de urgență	513
§6. Experiențele românești: Respingerea cererilor pentru o procedură accelerată, respectiv pentru procedura preliminară de urgență	518
6.1. Cauza <i>Jipa</i> (C-33/07)	518
6.2. O dublă respingere: Cauza <i>Kita</i> (C-264/10)	519
6.3. Cauza <i>Bejan</i> (C-102/10)	520
6.4. Cauza <i>Micșa</i> (C-573/10)	520

6.5. Cauza <i>Nilas</i> (C-248/11)	521
Capitolul VIII. Procedura în fața instanței naționale după primirea răspunsului de la Curtea de Justiție.....	523
§1. Finalitatea trimiterii preliminară	523
§2. Procedura de urmat de instanță după primirea răspunsului Curții de Justiție.....	526
§3. Hotărârea instanței naționale după pronunțarea hotărârii preliminară.....	527
§4. Analiza unora dintre hotărârile naționale pronunțate după ce Curtea a răspuns prin hotărâre preliminară/ordonanță motivată.....	527
§5. Cauza <i>Circ & Variete Globus București</i> (C-283/10)	549
§6. Cauza <i>Augustus</i> (C-627/11)	555
§7. Concluzii	557
Capitolul IX. Revizuirea pentru încălcarea principiului priorității dreptului Uniunii Europene, în materia dreptului administrativ	559
§1. Introducere. Cadrul legislativ privind revizuirea	559
§2. Despre linia simandicoasă a constituționalității.....	562
§3. Tipologia respingerilor.....	568
§4. Respingerea revizuirii pentru că ar înfrânge securitatea juridică.....	576
§5. Cereri de revizuire admise	581
§6. Cererea de trimitere preliminară și revizuirea.....	584
Capitolul X. Concluzii – un bilanț la 6 ani de la aderarea României la UE	587
§1. Introducere	587
§2. Cinci trimiteri preliminară neînregistrate încă la Curtea de Justiție și o cerere înregistrată recent.....	590
§3. O temă recurentă: repartizarea competențelor între Uniune și statele membre și trimiterea preliminară (sau despre domeniul de aplicare a dreptului Uniunii).....	593
§4. Un bilanț: Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, dreptul Uniunii Europene și trimiteri ale instanțelor judecătorești române.....	595
§5. Câteva principii – acțiuni și instanțe ale Uniunii Europene.....	605
§6. ... și tendințe „românești”: acțiuni introduse la Tribunal	607
§7. Uz și abuz în conduita unor părți în privința cererilor de sesizare a Curții de Justiție	610
§8. Forma și fondul „europenizării” pe cale judiciară. Exemplul excepției de nelegalitate	611
8.1. Preliminarii	611

8.2. Atribuțiile puterii judecătorești și excepția de nelegalitate	612
8.3. Domeniul de aplicare a dreptului Uniunii și „europenizarea” indirectă	615
8.4. Paralelism între excepția de nelegalitate și sistemul acțiunilor în dreptul Uniunii.....	619
8.5. Excepția de nelegalitate și taxa de poluare	621
8.6. Excepția de nelegalitate și principiul proporționalității	627
Anexa I. Tabelul general al cauzelor provenite de la instanțe judecătorești din România	630
Anexa II. Tabele generale ale instanțelor – trimiteri preliminare având în vedere gradul instanțelor, circumscripția teritorială a instanțelor, zonele istorice și faza procesuală în care au fost ridicate.....	632
Anexa III. Lista cauzelor în funcție de temeiul suspendării procedurii și de eventuala cale de atac.....	636
Anexa IV. Durata procedurii în fața Curții de Justiție.....	641
Index cauze	645
Index alfabetic	647
Bibliografie selectivă	655